

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 193/06-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. septembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť M. N., P., a JUDr. D. N., B., zastúpených advokátom Mgr. F. P., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 808/98 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 808/98 p o r u š i l právo M. N. a JUDr. D. N., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 808/98 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. M. N. a JUDr. D. N. priznáva primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po 80 000 Sk (slovom osemdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný im vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. N. a JUDr. D. N. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 13 891 Sk (slovom trinásť tisíc osemstodeväťdesiat jeden slovenských korún), ktorú je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť na účet ich advokáta Mgr. F. P., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 14. júna 2006 č. k. I. ÚS 193/06-10 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. N., P., a JUDr. D. N., B. (ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 808/98 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovatelia spolu s ďalšími navrhovateľmi podali 3. marca 1994 bývalému Okresnému súdu Bratislava - vidiek žalobný návrh o zaplatenie vynaložených investícií v sume 138 751 Sk proti odporcovi J. M. Podľa názoru sťažovateľov postupom Okresného súdu Bratislava III (pôvodne jeho právnymi predchodcami Okresným súdom Bratislava - vidiek a Okresným súdom Pezinok) bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základné právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, keďže všeobecný súd nebol za viac ako 12 rokov schopný vo veci samej právoplatne rozhodnúť.

So zreteľom na nečinnosť okresného súdu a jeho právnych predchodcov sťažovatelia dospeli k záveru, že „*dôvodným primeraným finančným zadosťučinením za 12 rokov stresujúceho čakania na spravodlivý proces a rozsudok vo veci samej*“ je suma po 125 000 Sk. Sťažovatelia žiadajú aj náhradu trov konania, ktoré súvisia s podaním tejto ústavnej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Okresný súd Bratislava III (pôvodne Okresný súd Pezinok) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 808/98 porušil základné právo M. N. (...) a JUDr. D. N. (...) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2. Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 808/98 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. M. N. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 125 000 Sk (...), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. JUDr. D. N. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 125 000 Sk (...), ktoré je mu Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Bratislava III je povinný zaplatiť náhradu trov konania M. N. a JUDr. D. N. (...)“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. T. M., listom z 24. júla 2006 sp. zn. Spr. 3545/06, ktorý si osvojil pripojené vyjadrenie zákonnej sudkyne JUDr. A. K. z 13. júla 2006, a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 18. augusta 2006.

2.1 Z vyjadrenia okresného súdu vyplynula chronológia vykonaných úkonov v napadnutom konaní, ako aj nasledovné relevantné skutočnosti:

„(...) Netrváme na ústnom prejednaní sťažnosti. (...)

Žaloba o zaplatenie 138.751,- Sk napadla na Okresný súd Bratislava-vidiek v Bratislave zákonnej sudkyňi JUDr. T. B., ktorá bola vo veci zákonným sudcom od 03. 03. 1994 do 31. 05. 1996. Po jej vylúčení uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 13 Nc 17/96 zo dňa 31. 05. 1996 (právoplatnosť 28. 06. 1996) bola vec prikázaná zákonnej sudkyňi JUDr. B. F., ktorá ako zákonný sudca mala predmetnú vec pridelenú do rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave č. k.: 16 Nc 106/98-101 zo dňa 30. 04. 1998, ktorým Krajský súd v Bratislave prikázal vec na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Pezinok.

Dňa 23. 09. 1998 bola predmetná vec pridelená mne ako zákonnému sudcovi Okresného súdu Pezinok pod sp. zn.: 5 C 808/98.

Dôvody, pre ktoré som ako zákonný sudca, v tom čase Okresného súdu Pezinok, vo veci nekonala od pridelenia veci (23. 09. 1998 do 16. 03. 2001) k prvému úkonu smerujúcemu k príprave pojednávania sú uvedené v úradnom zázname na č. listu 104, ktoré vyjadrenie zároveň dopĺňam o skutočnosť, že v rozhodnom období som bola podľa rozvrhu práce Okresného súdu Pezinok zároveň zákonným sudcom aj v súdnych oddeleniach

- *Cb (len nerozhodnutý nápad z roku 1997)*
- *P (poručenský úsek do roku 2000 bez úpravy maximálneho rozdielu v počte spisov)*
- *Tp (podľa rozvrhu služieb od 1 x za 3 týždne až 1 x za 5 týždňov)*
- *Pú (podľa rozvrhu služieb od 1 x za 4 týždne až 1 x za 6 týždňov)*
- *Ccud, Ú – podľa nápadu vecí*
- *C – podľa nápadu vecí*

pričom predovšetkým len do agendy „P“ s absolútnou prednosťou vo vybavovaní týchto vecí mi napadlo v rozhodnom období rok 1997 – cca 299 vecí, rok 1998 – cca 419 vecí, rok 1999 – cca 207 vecí v prevažnej miere ako veci postúpené z Okresného súdu Bratislava III (resp. býv. Okresného súdu Bratislava - vidiek v Bratislave) titulom prenesenej príslušnosti podľa § 177 ods. 2 O. s. p. na rozhodnutie o návrhoch vo veci samej, podaných často 1-2 roky spätne aj s návrhom na priznanie spätného výživného (3 roky) od začatia konania.

I napriek vynaloženiu maximálneho pracovného úsilia nebolo v mojich fyzických silách zvládnuť všetky veci nápadu v jednotlivých agendách bez prietahov.

Počínajúc 1. meritórnym úkonom vo veci sp. zn.: 5 C 808/98 som dôsledne dodržiavala všetky príslušné ustanovenia O. s. p., o každom procesnom návrhu sťažovateľov som rozhodla v súlade so zákonom, podľa najlepšieho vedomia a svedomia, dôsledne som dbala na zabezpečenie účelu pojednávania, predovšetkým, aby pojednávanie prebiehalo dôstojne a nerušene hlavne ku prednesom sťažovateľa v 2. rade, ktoré som protokolovala do zápisníc o pojednávaní v súlade s príslušnými ustanoveniami O. s. p., dôsledne som dbala na zachovanie rovnakých možností na uplatňovanie práv účastníkov konania, rozhodla som o všetkých procesných návrhoch účastníkov, ktoré uznesenia nenapadla za konania odvolaním žiadna procesná strana.

Na pojednávaní dňa 07. 11. 2003 po vyvolaní veci a v prítomnosti sťažovateľky v 1. rade (navrhovateľky v 1. rade) a v prítomnosti právnej zástupkyne navrhovateľov v 1. až 4. rade JUDr. A. S., v tom čase komerčnej právničky, a v prítomnosti splnomocneného zástupcu odporcu: JUDr. J. H. som zreteľne, nahlas protokolovala do zápisnice o pojednávaní o. i. skutočnosť, že za odporcu sa dostavil jeho splnomocnený zástupca. Z obsahu mne predloženého spisu sp. zn.: 5 C 808/98 na pojednávaní dňa 07. 11. 2003 som nemala najmenšiu vedomosť, že odporca za konania zomrel. Na skutočnosť, že došlo k úmrtiu odporcu, čím zároveň došlo aj k zániku zastupovania odporcu v predmetnom spore splnomocneným zástupcom odporcu, ma vo svojich prednesoch a vyjadreniach ani počas pojednávania neupozornil splnomocnený zástupca odporcu, ktorý opakovane za odporcu žiadal návrh spoločenstva navrhovateľov zamietnuť z dôvodu vznesenej námietky premlčania. Rovnako tak neurobila na pojednávaní ani právna zástupkyňa spoločenstva navrhovateľov, dokonca ani pri tých procesných úkonoch spoločenstva navrhovateľov, ktoré na pojednávaní vyžadovali povinnosť súdu zistiť stanovisko odporcu i napriek skutočnosti, že o úmrtí odporcu už mala vedomosť pred začatím pojednávania, čo preukazuje jej písomné podanie zo dňa 18. 11. 2003 (č. l. 230), pričom však do zápisnice o pojednávaní sa výslovne za navrhovateľov vzdala práva napadnúť odvolaním všetky súdom vyhlásené uznesenia na pojednávaní, ku ktorým zákon odvolanie pripúšťa.

V tomto kontexte som ani len netušila, že vyhlásením rozsudku na pojednávaní došlo k porušeniu ustanovenia § 107 ods. 3 O. s. p. (...).“

2.2 Právny zástupca sťažovateľov vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu okresného súdu uviedol tieto podstatné skutočnosti:

«Vyjadrenie zákonného sudcu je nepresným opisom vykonaných úkonov zákonných sudcov odo dňa podania žaloby (3. marca 1994) na bývalý Okresný súd Bratislava – vidieť do dňa podania sťažnosti na Ústavný súd SR.

Sťažovatelia svojou sťažnosťou namietajú a dokazujú, že zákonný sudca nekonal najmä podľa ust. § 30 ods. 4 zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, lebo si nesplnil povinnosť vykonávať svoje povinnosti svedomito, v pridelených veciach konať plynulo bez zbytočných prieťahov; vždy upozorniť predsedu súdu na neprimeraný počet pridelených vecí, ak zjavne hrozí, že ich nemôže vybaviť bez zbytočných prieťahov. V tomto zmysle a vo vzťahu k písomným dôkazom na listoch č. 211 až 214, sťažovatelia považujú aj vyjadrenie predsedu Okresného súdu Bratislava III k predmetnému vyjadreniu zákonného sudcu a k sťažnosti za účelové a teda veľmi subjektívne. Zjavne súd nekonal od roku 1999 do roku 2003. (...)

Okrem prieťahov, aj rozhodnutie súdu zo dňa 7. novembra 2003 nemá zjavne oporu v právnom poriadku. Že ide o nesprávne rozhodnutie vo veci samej a závažné procesné pochybenie súdu (zákonného sudcu), čoho dôsledkom je aj pokračujúci spor a neprávoplatné skončenie veci samej, rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením 9 Co 223/04–270 zo dňa 30. 11. 2004 (tu ide len o chybu v písaní – správne má byť zrušenie rozsudku zo dňa 7. 11. 2003). Sťažovatelia na postup zákonného sudcu podali návrh na začatie disciplinárneho konania, na základe ktorého minister spravodlivosti posúdil konanie zákonného sudcu a vyvodil voči zákonnému sudcovi disciplinárnu zodpovednosť za disciplinárne previnenie, spočívajúce v zavinenom nesplnení alebo porušení povinností zákonného sudcu, správania, ktoré vzbudzuje oprávnené pochybnosti o nezaujatosti zákonného sudcu voči účastníkom konania a o úsilí ukončiť súdne konanie spravodlivo a bez zbytočných prieťahov, ktoré zjavne malo za následok prieťahy v súdnom konaní.

Zo spisového materiálu jednoznačne vyplýva, že súd o tom, že žalovaný dňa 21. 10. 2003 zomrel, bol oboznámený jeho právnym zástupcom listom zo dňa 3. 11. 2003,

došlým na súd dňa 4. 11. 2003 (č. listu 211-213) – teda tri dni pred pojednávaním. V spise je založený aj úmrtný list zo dňa 21. 10. 2003 (č. listu 214). Je vecou právneho zástupcu žalovaného, že to súdu pred vyvolaním pojednávania dňa 7. 11. 2003 nepripomenul alebo nenamietal, že mu zaniklo oprávnenie žalovaného zastupovať z dôvodu straty spôsobilosti žalovaného byť účastníkom konania a následne vo veci nechal súd konať. (...)

Sťažovatelia netrávajú na tom, aby Ústavný súd SR predmetnú vec verejne prerokoval na ústnom pojednávaní.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 808/98:

Dňa 3. marca 1994 podali navrhovatelia 1. M. N., 2. JUDr. D. N., 3. Ing. J. N. a 4. J. N., pôvodne právne zastúpení JUDr. D. N., bývalému Okresnému súdu Bratislava – vidiek žalobný návrh „o zaplatenie vynaložených investícií vo výške 138 751 Sk za vybudovanie záhrady“ proti J. M., S. (ďalej aj „odporca“), zastúpeného JUDr. E. P. Vec bola až do postúpenia Okresnému súdu Pezinok vedená pod sp. zn. 10 C 63/94 a neskôr bola zaevidovaná pod sp. zn. 5 C 808/98.

Dňa 27. septembra 1994 bol odporcovi doručený návrh na začatie konania.

Dňa 27. septembra 1994 navrhovatelia boli vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 4. októbra 1994 navrhovatelia zaplatili súdny poplatok.

Dňa 5. októbra 1994 sa k návrhu vyjadril odporca.

Dňa 18. januára 1995 súd vyzval JUDr. P. na predloženie plnej moci na zastupovanie odporcu.

Dňa 20. januára 1995 JUDr. P. doručila súdu plnú moc na zastupovanie.

Dňa 11. septembra 1995 bolo nariadené pojednávanie na 17. október 1995.

Dňa 12. októbra 1995 navrhovatelia doručili súdu „*zmenu návrhu*“.

Dňa 17. októbra 1995 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. november 1995.

Dňa 21. novembra 1995 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 15. február 1996 s tým, že mal byť vykonaný dopyt na Krajskú prokuratúru v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) vo veci sp. zn. 1 Kpt 297/93 a malo byť požiadané Obvodné oddelenie Policajného zboru Pezinok (ďalej len „obvodné oddelenie Policajného zboru“), aby vylustrovali podnety JUDr. N. na odporcu. Mal byť vyžiadaný aj dedičský spis po por. J. N.

Dňa 4. decembra 1995 právny zástupca navrhovateľov doplnil dôkazy.

Dňa 27. decembra 1995 obvodného oddelenie Policajného zboru oznámilo vylustrované podnety JUDr. N.

Dňa 6. decembra 1995 krajská prokuratúra doručila súdu odpoveď na dožiadanie.

Dňa 15. februára 1996 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 23. máj 1996 s tým, že mal byť vyžiadaný dedičský spis po neb. J. N. Právny zástupca navrhovateľov mal v lehote 3 dní predložiť súdu rozhodnutie v dedičskej veci po svojom otcovi.

Dňa 22. februára 1996 JUDr. N. doručil súdu rozhodnutie Štátneho notárstva v B. sp. zn. D 1013/91 v dedičskej veci po J. N.

Dňa 29. apríla 1996 bol urobený úradný záznam, podľa ktorého sa v spise nenachádza podanie právneho zástupcu navrhovateľov, a to návrh na vylúčenie sudkyne JUDr. T. Z., doručené súdu 4. marca 1996, a ani vyjadrenie navrhovateľov k vznesenej námietke odporcom o nedostatku aktívnej legitímácie navrhovateľov, ktoré bolo súdu doručené 5. marca 1996. Kópie týchto písomností právny zástupca navrhovateľov založil do spisu.

Dňa 8. mája 1996 sudkyňa JUDr. Z. oznámila, že sa vo veci cíti byť zaujatá.

Dňa 8. mája 1996 bol spis doručený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o námietke zaujatosti.

Dňa 18. júna 1996 bolo súdu doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 13 Nc 17/96 z 31. mája 1996, ktorým bolo rozhodnuté, že sudkyňa JUDr. Z. je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci.

Dňa 23. júla 1996 predsedníčka súdu vec pridelila na konanie a rozhodnutie sudkyňi Mgr. B. F.

Dňa 4. novembra 1996 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 3. december 1996.

Dňa 19. novembra 1996 a 22. novembra 1996 boli vyzvaní navrhovatelia ako aj odporca, aby sa v lehote 10 dní vyjadrili, či súhlasia s postúpením veci na Okresný súd Pezinok z dôvodu vhodnosti.

Dňa 3. decembra 1996 bolo pojednávanie odročené na neurčito.

Dňa 29. decembra 1997 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že súhlasí s postúpením veci sp. zn. 10 C 63/94 na konanie Okresnému súdu Pezinok.

Dňa 28. januára 1998 sa dostavil na súd odporca a oznámil, že súhlasí s postúpením veci Okresnému súdu Pezinok.

Dňa 18. februára 1998 bol spis doručený krajskému súdu na rozhodnutie o postúpení veci z dôvodu vhodnosti na Okresný súd Pezinok.

Dňa 5. júna 1998 bol spis vrátený súdu s uznesením krajského súdu z 30. apríla 1998 sp. zn. 16 Nc 106/98, ktorým vec prikázal Okresnému súdu Pezinok.

Dňa 14. augusta 1998 bol spis zaslaný Okresnému súdu Pezinok.

Dňa 16. marca 2001 bola vec na Okresnom súde Pezinok zaevidovaná pod sp. zn. 5 C 808/98.

Dňa 21. marca 2001 Okresný súd Pezinok požiadal:

- Okresný súd Bratislava III o zapožičanie spisu bývalého Okresného súdu Bratislava - vidiek sp. zn. 7 C 54/92, ako aj spisy bývalého Štátneho notárstva B. sp. zn. D 1015/85 a sp. zn. D 1146/71,

- Okresný úrad Pezinok bol požiadaný o zaslanie aktuálneho výpisu z katastra nehnuteľností,

- JUDr. N., aby oznámil, či od delegovania veci nastali na strane spoločenstva navrhovateľov zmeny a či nedošlo k mimosúdnej dohode.

Dňa 22. marca 2001 Okresný súd Pezinok požiadal P. d. V. a P. d. P., aby v lehote 15 dní oznámili, kedy a komu bola vrátená poľnohospodárska pôda vnesená do bývalého Jednotného roľníckeho družstva neb. T. M.

Dňa 3. apríla 2001 P. d. V. oznámilo požadované údaje.

Dňa 9. apríla 2001 oznámil JUDr. N., že jeho zastupovanie navrhovateľov trvá naďalej a k zmenám, ktoré by mohli mať podstatný vplyv pre ďalšie vedenie sporu, nedošlo.

Dňa 23. apríla 2001 Okresný úrad v P., katastrálny odbor oznámil, že v katastri nehnuteľností pre k. ú. S. parcela č. 804/1 neexistuje.

Dňa 18. mája 2001 bolo nariadené pojednávanie na 3. september 2001.

Dňa 3. septembra 2001 bolo pojednávanie odročené na 24. október 2001.

Dňa 15. októbra 2001 bola účastníkom oznámená zmena termínu pojednávania z dôvodu školenia sudcu, pričom termín bol stanovený na 26. november 2001.

Dňa 24. októbra 2001 manželka odporcu oznámila, že jej manžel sa nemôže dostaviť na pojednávanie nariadené na 26. november 2001 z dôvodu jeho dlhotrvajúcej choroby.

Dňa 21. novembra 2001 JUDr. N. požiadal o odročenie pojednávania.

Dňa 26. novembra 2001 bolo pojednávanie z dôvodu práceneschopnosti konajúcej sudkyne odročené na neurčito.

Dňa 12. decembra 2001 Okresný súd Pezinok vyzval MUDr. P., aby oznámila, či je odporca po prekonaní cievnej mozgovej príhody schopný chôdze a vyjadrovať sa zrozumiteľne, a aký je predpoklad dĺžky trvania jeho choroby.

Dňa 26. februára 2002 bolo nariadené pojednávanie na 15. apríl 2002.

Dňa 15. apríla 2002 bolo pojednávanie odročené na 10. jún 2002 s tým, že odporca mal byť predvolaný pod hrozbou poriadkovej pokuty a predvedenia.

Dňa 10. júna 2002 sa uskutočnilo pojednávanie. Za odporcu bola prítomná jeho manželka, ktorá zároveň predložila plnú moc na zastupovanie. Súd uznesením pripustil späťvzatie zmeny návrhu z 12. októbra 1995, o ktorej dosiaľ nerozhodol a konanie v tejto časti zastavil. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že 8. júla 2002 mal byť vykonaný výsluch odporcu v mieste jeho bydliska.

Dňa 8. júla 2002 sa uskutočnil výsluch odporcu.

Dňa 7. augusta 2002 bolo nariadené pojednávanie na 18. september 2002.

Dňa 14. augusta 2002 Okresný súd Pezinok vyzval odporcu, aby na pojednávanie určené na 18. september 2002 zabezpečil ako svedka svojho syna, Ing. M. M.

Dňa 18. septembra 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktoré sa za odporcu dostavil jeho syn Ing. M. M., ktorý predložil splnomocnenie na zastupovanie. Okresný súd Pezinok však nepripustil zastupovanie odporcu jeho synom. Pojednávanie bolo odročené na 4. november 2002.

Dňa 25. apríla 2003 bolo nariadené pojednávanie na 26. máj 2003.

Dňa 28. apríla 2003 bol spísaný úradný záznam o tom, že v počítači sa nenachádza zápisnica o pojednávaní zo 4. novembra 2002.

Dňa 6. mája 2003 bola vyzvaná manželka odporcu, aby oznámila prípadný zánik jej plnomocenstva zastupovať v konaní odporcu.

Dňa 6. mája 2003 bol požiadaný Okresný súd Bratislava III o zaslanie kópií uznesení bývalého Okresného súdu Bratislava III o prerokovaní dedičstva po poručiteľoch T. M. a F. M.

Dňa 6. mája 2003 bol požiadaný Katastrálny úrad v B., Správa katastra P., o zaslanie listov vlastníctva.

Dňa 6. mája 2003 bol JUDr. N. vyzvaný, aby v lehote 15 dní „položkovite“ vyčíslil nároky na plnenie voči odporcovi.

Dňa 28. apríla 2003 JUDr. N. požiadal o zasielanie predvolaní na pojednávanie priamo navrhovateľom.

Dňa 15. mája 2003 Katastrálny úrad v B., Správa katastra P., doručil žiadané doklady.

Dňa 20. mája 2003 JUDr. N. požiadal o odročenie pojednávania určeného na 26. máj 2003.

Dňa 22. mája 2003 právny zástupca navrhovateľov doručil vyčíslenie výšky nároku voči odporcovi.

Dňa 26. mája 2003 odporca splnomocnil svojím zastupovaním JUDr. J. H.

Dňa 26. mája 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. jún 2003.

Dňa 9. júna 2003 nový právny zástupca odporcu doručil písomné stanovisko k návrhu.

Dňa 18. júna 2003 navrhovateľ v 3. rade ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní.

Dňa 26. júna 2003 sa uskutočnilo pojednávanie. Súd uznesením pripustil zmenu návrhu a vyhlásil dokazovanie za skončené. Pojednávanie bolo odročené na 15. september 2003.

Dňa 28. júla 2003 bol termín odročeného pojednávania zmenený na 16. september 2003.

Dňa 11. septembra 2003 JUDr. N. požiadal o odročenie pojednávania určeného na 16. september 2003.

Dňa 16. septembra 2003 bolo pojednávanie odročené na neurčito pre neprítomnosť zákonnej sudkyne.

Dňa 2. októbra 2003 JUDr. N. doručil Okresnému súdu Pezinok zmenu návrhu.

Dňa 10. októbra 2003 bolo nariadené pojednávanie na 7. november 2003.

Dňa 15. októbra 2003 zákonná sudkyňa vyzvala právnych zástupcov účastníkov na vyčíslenie uplatňovanej náhrady trov konania.

Dňa 4. novembra 2003 doručil Okresnému súdu Pezinok vyjadrenie JUDr. H., súčasne oznámil, že odporca 21. októbra 2003 zomrel.

Dňa 4. novembra 2003 podal právny zástupca navrhovateľov návrh na rozšírenie žalobného návrhu.

Dňa 7. novembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie. Navrhovatelia zobrali späť návrh na zmenu návrhu z 2. októbra 2003, ako aj návrh zo 4. novembra 2003. Okresný súd Pezinok uznesením konanie o zmene návrhu zastavil. Bol vyhlásený rozsudok, ktorým bol žalobný návrh zamietnutý.

Dňa 18. novembra 2003 právna zástupkyňa navrhovateľov namietala, že zákonná sudkyňa nepostupovala v konaní v súlade s ustanovením § 107 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Dňa 8. decembra 2003 sudkyňa požiadala predsedu Okresného súdu Pezinok o predĺženie lehoty na vypracovanie rozhodnutia. Táto lehota bola predĺžená do 31. decembra 2003 a neskôr do 1. marca 2004.

Dňa 29. decembra 2003 bolo úradne zaznamenané, že vo veci odporcu sa vedie dedičské konanie pod sp. zn. 8 D 537/03.

Dňa 8. apríla 2004 navrhovatelia podali odvolanie proti predmetnému rozsudku.

Dňa 16. apríla 2004 bol spis doručený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní.

Dňa 7. mája 2004 bol spis vrátený Okresnému súdu Pezinok bez meritórneho vybavenia, pretože nebol zaplatený súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 26. mája 2004 boli navrhovatelia vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 21. mája 2004 sudkyňa požiadala notárku JUDr. L. o oznámenie okruhu dedičov po poručiťovi J. M.

Dňa 24. mája 2004 JUDr. L. oznámila okruh dedičov, ktorí prichádzajú do úvahy po menovanom poručiťovi.

Dňa 11. júna 2004 navrhovatelia uhradili súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 16. júla 2004 bol spis postúpený krajskému súdu, kde bol zaevidovaný pod sp. zn. 9 Co 223/04.

Dňa 14. januára 2005 bol spis vrátený Okresnému súdu Bratislava III - pracovisko Pezinok s uznesením č. k. 9 Co 223/04-270 z 30. novembra 2004, ktorým odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 1. februára 2005 okresný súd požiadal JUDr. L. o zaslanie predmetného právoplatného dedičského uznesenia.

Dňa 14. februára 2005 JUDr. L. oznámila, že dedičské konanie bolo ukončené a spis sa nachádza na Okresnom súde Bratislava III - pracovisko Pezinok.

Dňa 12. augusta 2005 bolo do spisu založené osvedčenie o dedičstve sp. zn. 8 D 537/2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť 19. novembra 2004 a bolo nariadené pojednávanie na 29. september 2005.

Dňa 5. septembra 2005 právna zástupkyňa navrhovateľov požiadala o odročenie pojednávania určeného na 29. september 2005 z dôvodu práceneschopnosti.

Dňa 11. septembra 2005 boli účastníci napadnutého konania upovedomení o odročení pojednávania na neurčito.

Dňa 26. októbra 2005 právna zástupkyňa navrhovateľov oznámila okresnému súdu ukončenie svojej práceneschopnosti.

Dňa 21. novembra 2005 bol spis po zapožičaní Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky vrátený okresnému súdu.

Dňa 10. apríla 2006 bolo nariadené pojednávanie na 22. máj 2006.

Dňa 12. apríla 2006 sudkyňa vyzvala právnych nástupcov odporcu, aby v lehote 10 dní oznámili dôvody, pre ktoré nesúhlasia so späťvzatím návrhu navrhovateľov zo 7. novembra 2003.

Dňa 19. apríla 2006 sudkyňa oznámila účastníkom konania zmenu termínu pojednávania z 22. mája 2006 na 29. máj 2006.

Dňa 25. mája 2006 navrhovatelia podali návrh na zmenu účastníkov na strane odporcu.

Dňa 26. mája 2006 právni nástupcovia po odporcovi, a to J. M. a Š. Č., splnomocnili svojím zastupovaním Ing. M. M.

Dňa 29. mája 2006 sa uskutočnilo pojednávanie. Právna zástupkyňa navrhovateľov zobrala späť „návrh na zmenu účastníkov na strane odporcu“ doručený 25. mája 2006. Pojednávanie bolo odročené na 15. jún 2006.

Dňa 29. mája 2006 sudkyňa spísala úradný záznam k zápisnici o pojednávaní, v ktorom konštatuje, že na pojednávaní 29. mája 2006 nemohla vo veci vykonať dôkazy, pretože jej navrhovateľ neustále skákal do reči a slovne na ňu útočil. Poučila ho o možnosti podať námietku zaujatosti sudcu.

Dňa 13. júna 2006 navrhovatelia doručili okresnému súdu „vyjadrenie“.

Dňa 15. júna 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. september 2006 s tým, že bude pripojený spis bývalého Okresného súdu Bratislava - vidiek sp. zn. 11 C 1/78.

Dňa 4. septembra 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 12. október 2006.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 808/98 dochádza k porušovaniu ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že napadnuté občianskoprávne konanie sa začalo 3. marca 1994 na bývalom Okresnom súde Bratislava - vidiek, avšak podľa čl. IV bodu 2., písm. b) zákona č. 328/1996 Z. z., ktorým sa ustanovujú nové sídla a obvody súdov, a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinnosťou od 24. októbra 1996 Okresný súd Bratislava - vidiek zanikol zlúčením s Obvodným súdom Bratislava 3, pričom zlúčením prešiel „výkon súdnictva a všetky práva a povinnosti“ na Okresný súd Bratislava III a taktiež na základe ustanovenia § 15 ods. 2 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) „všetky práva a povinnosti“ k 1. januáru 2005 z Okresného súdu Pezinok prešli na Okresný súd Bratislava III, preto má ústavný súd v danom prípade oprávnenie konať a rozhodovať o namietanom porušení základných práv sťažovateľov od začiatku napadnutého konania, teda od 3. marca 1994.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného, viac ako dvanásť rokov trvajúceho konania v danom prípade nebola závislá od zložitosti veci, ale, ako to bude v ďalšom vyhodnotené, od správania (postupu) súdov. Napokon ani predseda okresného súdu, ale ani zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení nepoukázali na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovatelia síce viackrát upresňovali a menili svoj žalobný návrh, avšak predkladanie návrhov, napr. na upresnenie alebo rozšírenie účastníkov konania, nekvalifikuje ústavný súd ako skutočnosť, ktorá spôsobila zbytočné priet'ahy v konaní. Podľa právneho názoru ústavného súdu využitie možností daných

sťažovateľom procesnými predpismi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania už viac ako dvanásť rokov je celkom jednoznačne neprimerané.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že súdy boli v predmetnej veci aj bez akýchkoľvek dôvodov opakovane krátkodobo ale aj dlhodobo nečinné, a to konkrétne od 3. marca 1994 do 27. septembra 1994 (najmenej päť mesiacov), od 20. januára 1995 do 11. septembra 1995 (sedem mesiacov), od 14. augusta 1998 do 16. marca 2001 (tridsaťjeden mesiacov), od 14. februára 2005 do 12. augusta 2005 (šesť mesiacov) a od 21. novembra 2005 do 10. apríla 2006 (takmer päť mesiacov). Okresný súd teda najmenej počas štyroch a pol roka vo veci nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako navrhovatelia v napadnutej veci počas súdneho konania nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania sťažovateľov, ale v dôsledku postupu súdu. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkom súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním napr. na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Poznámku zákonnej sudkyne, že *„i napriek vynaloženiu maximálneho pracovného úsilia nebolo v mojich fyzických silách zvládnuť všetky veci nápadu v jednotlivých agendách bez priet'ahov“*, nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou

(nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení konajúcej sudkyne.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovatelia žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume po 125 000 Sk, keďže všeobecný súd nebol za viac ako 12 rokov schopný vo veci samej právoplatne rozhodnúť.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov, preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, vzhľadom aj na doterajšiu neobyčajnú dĺžku napadnutého konania a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov považuje za primerané priznať každému zo sťažovateľov sumu 80 000 Sk.

Z uvedených dôvodov o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 25. mája 2006 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 18. augusta 2006). Za tri úkony vykonané v roku 2006 patrí odmena v sume trikrát po 2 730 Sk a trikrát režijný paušál po 164 Sk, preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa predstavujú sumu 8 682 Sk. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 6 945,60 Sk. V prípade dvoch sťažovateľov tvorí náhrada trov právneho zastúpenia za tri úkony vykonané v roku 2006 sumu zaokrúhlene 13 891 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2006